

1765, 4 14
36
COMMENTATIO IURIDICA INAUGVRALIS

DE

VSVRIS FRVCTVVM

QVAM

CONSENSV ILLVSTRIS ICTORVM
ORDINIS

PRO

SVMMIS IN VTROQVE IVRE HONORIBVS
RITE LEGITIMEQVE CONSEQVENDIS

IN ALMA LVDOVICIANA

AD DIEM XII. DECEMBR. CIO IDCC LXV.

PVBLICO PROCERVVM ACADEMIAE EXAMINI

SVBMITTIT

FRANCISCVS CAROLVS
DE SACHS

WETZLARIENSIS.

GIESSAE,

EX OFFICINA BRAVNIA.

25

COMMISSARII TRIBUNALIS
182
VSARIS ERVCTAVVM

CONSENSU ELECTORIS IC TORVM
ORDINIS

SYMMIS IN VTROVE VRE HONORIBVS
SITE LEGITIMIS CONSERVANDIS

IV ALMA LINDONIA

PRINCEPS PROCELYM NORDEMNIS ARMINIA

FRANCISCVS CAROLVS
DE SACHS

EX OFFICINA BRAVIA

ILLVSTRISSIMO CELSISSIMO
ET
EXCELLENTISSIMO
DOMINO DOMINO
S. R. I. COMITI
SPAVR
DE
PFLAVN ET VALOËR
DOMINO IN BVRGSTALL WINCKEL
ET PFIRSCHHEIM RELIQA.
SAC. CAESAREAE MAIESTATIS
CONSILIARIO INTIMO ACTVALI
CAMERARIO
ET
SVPREMO
CAMERAE IMPERIALIS
IVDICI
DOMINO DOMINO SVO
CLEMENTISSIMO

ITEMQUE
ILLVSTRISSIMIS ET EXCELLENTISSIMIS
CAMERAE IMPERIALIS PRAESIDIBVS

DN. IOANNI MARIAE
RVDOLPHO

S. R. I. COMITI DE WALLBOTT ET
BASSENHEIM
DOMINO IN BASSENHEIM OLLBRVCK PYRMONT
CRANSBERG ET SEVENICH RELIQA,
INCLYTI ORDINIS TEVTONICI EQVITI HEREDITARIO
ARCHIDIOECESEOS MOGVNTINAE PINCERNAE HE-
REDITARIO CONSILII S. R. I. ORDINIS EQVESTRIS
AD MEDIVM RHENI PRAESIDI
SACRAE CAESAREAE MAIESTATIS
CONSILIARIO INTIMO ACTVALI

AC
DN. CHRIST. ALBRECHTO
CASIMIRO

S. R. I. BVGGRAVIO DE KIRCHBERG
COMITI IN SAYN ET WITTGENSTEIN
DOMINO IN FARNRODA RELIQA,
SACRAE CAESAREAE MAIESTATIS
CONSILIARIO INTIMO ACTVALI
DOMINIS SVIS GRATIOSISSIMIS

PARITERQUE
PERILLVSTREBVS ET GENEROSIS
AVGVSTISSIMI CAMERAE IMPERIALIS TRIBVNALIS
ADSESSORIBVS

DOMINIS PERQVAM GRATIOSIS
AC MAECENATIBVS SVIS,

DN. FRANCISCO WILHELMO
DE LOSKANNT.

DN. IOAN. ARNOLDO HENRICO
IOSEPHO DE CLAVSPRVCH.

DN. FRANCISCO GEORGIO
DE LEYKAMM.

DN. PHILIPPO HENRICO S. R. I.
LIBERO BARONI DE REVSS
CONDICTO HABERKORN.

DN. IOANNI CHRISTOPHORO
DE LEIPZIGER.

DN. IOANNI VLRICO S. R. I.
LIBERO BARONI DE CRAMER.

DN. IOANNI WILHELMO
RIEDESEL S. R. I. LIBERO
BARONI AB EISENBACH.

DN. IO. PHILIPPO FRANCISCO
DE FLECKENBVHL CONDUCTO
BVRGEL.

DN. CAROLO THEODORO NOBI
LI DE L'EAV S. R. I. EQVITI.

DN. IO. PETRO AB ORTMANN.

DN. IO. HERMANNO FRANCISCO
S. R. I. DYNASTAE ET LIBERO
BARONI DE PAPE, CONDUCTO
PAPIVS.

DN. IOANNI SEBASTIANO S. R. I.
LIB. BARONI DE ZVLLERBERG.

DN. IO. HENRICO S. R. I. LIBERO
BARONI AB HARPPRECHT.

DN. CASP. ANTONIO AB ALBINI
S. I. R. EQVITI.

DN. GEORGIO PHILIPPO DE
FLECKENBVHL CONDUCTO
BYRGEL.

DN. CHRIST. S. R. I. DYNASTAE
ET LIB. BARONI DE NETTELBLA
REGII ORDINIS SVECICI SVB
SIGNO STELLAE SEPTEN-
TRIONALIS EQVITI.

DN. IOANNI WILHELMO
DE SVMMERMANN.

VITAM FELICITATEM AETATEMQUE
PERPETVAM

INCOLUMITATEM PERENNEM

REMISSISSIMA ANIMI SUBIECTIONE PRECATVR

ATQVE

PRIMITIAS HASGE ACADEMICAS

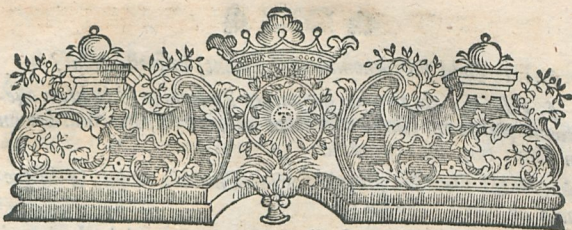
SVMMA QVA DECET

PIETATE REVERENTIA DEVOTIONE

DICAT DEDICAT CONSECRAT

OBSEQUENTISSIMVS ATQVE DEVOTISSIMVS

FRANCISCVS CAROLVS DE SACHS.

CONSPECTVS DISPVATIONIS.

SECT. I.

GENERALIA DE VSVRIS ET FRVCTIBVS.

§. I. *Etymologia vocis & definitio vsurae.*

§. II. a) *Aequitas & iustitia vsurarum ex iure naturali.*
b) *Prohibitionis ratio in veteri & nouo testamento, nec non*
c) *iure canonico, ab eoque modus emtionis annuorum reddituum*
introducitus.

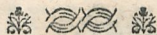
§. III. a) *Ius ciu. Rom. varia de vsuris disponens.* b) *Igno-*
rantia vsurarum apud veteres Germanos. c) *Earum vsus fre-*
quentior Saec. XVI. d) *Ordinat. Polit. & Recess. Imp. de vsu-*
ris earumque modo disponentes.

§. IV. a) *Ratio cur in Imperio Germ. quantitas vsurarum*
ad quincunces restricta, b) quatenus haec vniuersalis dispositio in
territoris Statutum seruetur.

§. V. *Vsurae vsurarum quare prohibitae, & in quibus ca-*
sibus admittantur.

A

§. VI.

§. VI. Quid sub denominatione quanti interest veniat?

§. VII. a) An non sub iuramento Zenoniano & in litem affectionis plusquam usurae usurarum lateant? b) Frequens horum in Cam. Imp. usus ostenditur.

§. VIII. Quid sub proprio fructuum nomine veniat, & in quam ab usuris differant?

§. 9. Distinctio in fructus perceptos & percipiendos in quibus casibus locum habeat. Conclusio huius Sectionis.

SECT. II.

DE VSVRIS FRVCTVVM.

§. I. Ostenditur aequitas usurarum de fructibus.

§. II. Recte fructus erga vsuvas in mutuum dantur.

§. III. Cur iniustum sit, dominum praedio suo ab alieno deventore priuatum similiter de fructibus vsuras repetere?

§. IV. Ad praestationem quanti interest domini, re & fructibus carere, tenetur omnis iniuste possidens, qui vel fecit vel potuit facere, vt de fructibus pretium ad vsuras dederit, vel alios sibi fructiferos fundos acquirere potuerit.

§. V. In emtione annuorum redituum pro fructibus vel redditibus non solutis omnia iura & praxis vsuvas adiudicat, cur non de fructibus ex praedio restituendo perceptis pariter restantibus?

§. VI. An differentia inter fructus extantes & consumptos in hac materia quid operari possit?

§. VII.

§. VII. *Et An b. vel m. fides in hoc negotio quid potius tribuat.*

§. VIII. *An non saltem condemnatus ad restitutionem fructuum de usuris eorum teneatur?*

§. IX. *Quid de creditore anticbretico ratione restituendorum sentiendum?*

§. X. *Quando huius m. fides initium sumat?*

§. XI. *Quid in Cam. Imp. circa materiam usurarum de fructibus iuris sit?*

§. XII. *Olim nulla diuersitas sententiarum obtinuit.*

§. XIII. *Nouis temporibus usurae fructuum non adiudicatae, sed petitum eatenus denegatum.*

§. XIV. *In solo casu spoli camera Imp. usuras fructuum adiudicat.*

§. XV. *An haec diuersitas in iure fundata?*

§. XVI. *An non sit idem damnum emergens & lucrum cessans domino re sua longissimo tempore priuato, quod domino forte breui tempore sed spoliatiue deiecto, & an non eadem lucrificatio iniqui tranquilli detentoris, quam turbulenti spoliatoris?*

§. XIX. *Conclusio.*

C O M M E N T A T I O

DE

VSVRIS FRVCTVVM.

SECT. I.

GENERALIA DE VSVRIS, ET FRVCTIBVS.

§. I.

icet in iure potior rerum, quam
verborum sit cognitio, *a)* non ta-
men penitus verborum ratio negli-
genda, ex quorum quippe cog-
nitione haud raro in ipsius rei noti-
tiam inducimur, monente ARISTO-
TELE *b)*. TERENTIUS VARRO *c)* *usura*, inquit,
CURIA

cum ad sortem accederet, ex usu usura dicta, ut fors, quod suum sit sorte, puta, quod una sit cum sorte. Sed expeditior PRISCIANVS: d) ut armatus, & armatura, scriptus & scriptura, sic ab usu quoque usura factum. Quam ob rem tam vsui loquendi, quam menti veterum Ictorum consentaneum esse arbitror hanc vsurarum definitionem: esse scil. eas incrementum (accessionem) e) rerum fungibilium, imprimis pecuniae ad reparandum creditoris damnum ex priuatione usus enatum.

a) L. 17. ff. de leg. L. 13. §. 2. de excuf. tut.

b) 3. Metaph. 2. & 2. Top. 6.

c) Lib. IV. p. 30.

d) Lib. IX. p. 923.

e) Ita appellat ALEX. Imp. in L. 12. C. de usur.

§. II.

Quodsi de iustitia & aequitate vsurarum inquiramus, satis hanc in ipsis adeo naturae praeceptis fundatam reperimus; est enim 1) Consentaneum Philanthropiae vniuersali, ut alios homines, quibus vires ad obtinendam aliquam perfectionem non suppetunt, nostrarum, ad maius bonum comparandum non sufficientium, subministrato quanto, bono illi, quod quaeritur, proportionali adiuuemus a). In omni gratuita sortis mutuacione inest donatio eius, quod

quod debitorem, ad indemnem seruandum credito-
rem, soluere oportebat. Quemadmodum igitur
nulla nos cogit *charitatis* ratio, vt rem, qua ipsi *per-*
aeque vel *magis*, & quidem *vere*, indigemus, done-
mus petenti, siquidem talis donatio *maius bonum* im-
peditura esset, seu *nos ipsos simpliciter*, seu nos *com-*
parate tanquam membra ciuitatis Dei spectemus: ita &
pretium vsus rerum fungibilium, quo ipsi magis, vel
peraeque ac debitor egemus, vt huic remittamus,
eatenus non iubere acquitatem, ex eadem ratione ap-
paret. II) *Vsura* plerumque contrahitur ex *Con-*
sensu pariter *accipientis*, quam *dantis*, adeoque, refe-
rente hoc etiam *illustri PVFFENDORFIO b)* nec na-
turali iuri repugnat, nec furtum ea committitur,
quippe cum nitatur consensu, & contractu homi-
num libero. Nec facit III) communis obiectio:
mutuum sua natura gratuitum esse debere, pecu-
niam sua natura esse sterilem, nec nummum natu-
raliter gignere alterum, vt fructus fructum; quo-
niam partim falsa supposita, partim falsas consequen-
tias haec dubiola continent. Pecuniam ciuiliber fer-
tilissimam, ciuilemque rerum fungibilium vsum &
fructum esse, experientia testis est.

Aliter quidem hac in re statuit *Sacra Scriptura*
tam *Veteris* quam *Noui Testamenti*. Sic enim loca
sunt: *Exod. XXII. 25. ne foenus agites in populo Dei,*
aduersus fratrem Israëlitam Leuit. XXV. 36. idque suae
in

in pecunia fiat, siue in alia re fungibili Deut. XXIII. 19. Et in Nou. Testamento ipse Seruator Luc. VI. 34. 35. dicit: mutuuum date, nihil inde sperantes. Attamen, illust. ΝΟΟΔΤΙΟC) obseruante, ratio prohibitionis Mosaiscae propria erat constitutioni reipublicae Iudaicae, cuius Gubernator summus, ciues iussit, fratrum germanorum modo, mutuam gratis subleuare inopiam, inprimis cum apud illos mercaturae quaestus esset vel nullus, vel exiguus, vtpote praediorum redditu viuentes; & praeterea etiam Iudaicae reipublicae instituta, a coetibus christianorum, toto orbe dispersis, esse alienissima nemo inficiabitur. Illud autem Luc. VI. 34. 35. cum aliis egregie explicat SALMASIVS d); non ibidem Seruatorem quaestionem de foenore tractasse; sed caput ipsum debitori misero condonari iussisse, demonstrans. Etsi vero concedere velimus, foenus intelligi: tamen si vniuersum illud istic vetari putes, in fallaciam incidas a dicto secundum quid, ad dictum simpliciter.

His non obstantibus ecclesia tamen, & Doctores & Pontifices ipsi coelum & terram negarunt illis, qui mutui dati causa accipere audeant vsuras. Plenissima dirarum sunt DECRETAE) quae loca auctoritate conspicua sunt CONCILIORVM Sanctorum Patrum, AVGVSTINI, HYERONIMI, GREGORII M. AMBROSII; atque DECRETALES f). Vt tamen nec in hoc contra aequitatem iuris naturalis agere videantur,

tur, haud quidem approbarunt quantitatem vsur-
rum in iure ciuili determinatam, sed vel ad id ob-
strictum voluerunt creditorem, vt quolibet casu in-
teresse suum doceat, vel etiam, ne quis huic diffi-
cultati se implicare cogatur, inuenerunt, per consti-
tutiones Pontificum recentiores modum, quo *em-
ptione annuorum reddituum* vtrique, & creditori & de-
bitori, consuleretur, de cuius indole, & in quonam
ab vsuris recedat videre est FELZG). Ita summus
Pontifex.

a) vid. WOLFF *Thun und Lassen* §. 769. seq. A. G. BAYM-
GARTEN *Ethic. Phil.* §. 304. Illust. DARIUS *prim. lin.*
phil. §. 304. & 364.

b) de iur. N. & G. Lib. V. c. 7. §. 9. add. BROEDERSEN
de vsur. licit. & illicit. pag. 261.

c) de foen. & vsur. I. 10. SELDENVS I, N. & G. VI. 10^a

d) de foen. trapez. pag. 280. seq.

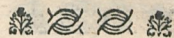
e) in dist. XLVII. & Cauf. XIV. q. 3. 4 5.

f) Lib. V. tit. 19. de vsur.

g) in dist. de different. vsur. & ann. reddit.

§. III.

Progredimur ad iura *Romana*. His *foenoris*
vsus omni aevo frequentissimus fuit. Ita enim de
hoc testatur CORN. TACITVS a): *Sane vetus vrbi*
foenebre malum & *seditionum discordiarumque creberri-*
ma

ma causa: eoque cohibeatur antiquis minusque corruptis moribus. Multis igitur, pergit idem Auctor, plebiscitis obuiam itum fraudibus, quae toties repressae miras per artes rursus oriebantur: durauit ideo foeneris odium apud viros antiquae continentiae, licet illud per se honestum esse saniores intelligerent b). Mutatis nihilominus temporum interuallis vsuras legibus muniuerunt legislatores ethnici non minus quam Christiani. Nam & in Digestis c), & Codice d), de vsuris agunt, ipseque IVSTINIANVS modum vsurarum legitimum determinauit, constitutionibus scriptis contra improbos foeneratores e).

Vetustissimis Germaniae magnae incolis quemadmodum aeris & commerciorum vsus defuit, ita quoque vsurae apud eos ignotae magis, quam exoticae fuerunt. Sic enim TACITI f) verba habent: foenus agitare, & in vsuras extendere, ignotum, ideoque magis seruiatur, quam si vetitum esset. Sed Germani, qui Rhenum traiecerant, occupatis Romanorum finibus, cum primum sedem sibi statuere, rem pecuniariam & agrariam diligentius colere, & mercaturis rem facere coeperunt, vsuum foeneris intellectum approbarunt. Complures ex eo tempore in Germaniam magnam ex deuictis finibus transfere opifices & mercatores, in Saxoniam quoque, sub Carolo M. terris Francicis vnitam; oppida condita, commerciorum incrementa aucta, & cum his inoleuit pecuniae indi-

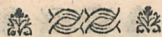
B

gentia

gentia & cupiditas maior, quam copia. Abhorrebant a studio rei *oeconomicae* familiae *illustres* & *nobiles*, & cum tum in *sedes temporarias ludosque equestres*, tum in *expeditiones cruce signatorum* innumeros sumptus facere cogentur, adeo se implicarunt, ut carere ipsas laribus & sepulchris auitis oportuerit. Eorum statu, referente hoc DV FRESNE g) inuaserunt sensim Germaniam *foeneratores publici iudaei*, & ex Italia *Caorcini* (vulgo *Lampertter*) qui cum mille modis, sine vlla religione, pauperes decipere & exhaurire solerent, publicum tum hi, tum vsurae excitarunt odium. Haec antiquitus. ¹⁵⁰⁰ Exeunte *Saec. XV*, cum maiori argenti copia ex terrae visceribus eruta nummorum penuria non adeo laboraretur, ideoque sub finem huius, & initium *Saec. XVI. pretium foenoris vulgare* sensim rediret ad *quincunces* aut *semisses*, visum est, foeneratorum crudelium auiditati, qui singulari fortuna aduersa laborantium egestate abusi, *nimum* cessanti pecuniae suae vsui *pretium* statuerent, modum ponere. Quapropter anno 1500. in R. I. §. 31. von wucherlichen Contracten foenus illicitum reprobatur, sed quodnam pro tali habendum? nondum definitum. Anno 1530. in *Reform. Polit. Tit. 26.* varia improbi quaestus genera enumerantur, & primum ultra *quincunces* petere h) prohibetur. Anno 1532. in R. I. *Ratispon. art. VIII.* inscriptus est: von Pollicen, wucherlichen Contracten, *Zu den*

den Buchern und Monipolien, tanquam quae mala
 eradicanda sint in omnibus Germaniae provinciis.
 His consonantes sunt: *R. I. Ratisp. de 1541. §. 76. Re-*
form. Polit. de 1548. art. XX. Et in *R. I. Spirens. de*
1570. denuo inculcatur: ne Camerae Imperialis As-
 sessores in dubium vocare permittant ea, quae ad-
 uersus vsuras decreta in Comitibus olim saepius. Anno
 1571. in *R. I. Spir. §. 36.* repetita prohibitio, ne in
 commutandis monetis exerceatur foenus. Anno
 1576. in *R. I. Ratisp. §. 80.* idem recoquitur. Anno
 1577. *Ord. Politicae Francof. Tit. XVII.* iterum in-
 scriptus est: von wucherlichen Contracten, in eaque
 non tantum superiores leges confirmantur, sed etiam
 noua poena dicitur transgressoribus vsurariis, amif-
 sio scil. fortis quoad quartam partem. Demum anno
 1600. in *Recess. Deput. §. 139.* statuerunt cum Augu-
 stissimo Ordines, vt ab eo, qui tardius solueret, pen-
 derentur *quincunces*, nisi creditor *interessè nomine*
 plus docere velit. Quieuit exinde foeneratitia histo-
 ria, sed bello tricennali finito, cum vniuersa fere
 Germania in aere esset alieno, exhaustaque a milite
 peregrino, graue erat, & litigiosum de vsuris argu-
 mentum. Hinc anno 1648. Pace Westphal. i) cau-
 tum: de indaganda aliqua ratione, & modo aequitati con-
 ueniente, qui persecutiones actionum contra debitores ob
 bellicas calamitates, fortunis lapsos aut nimio vsurarum
 cursu aggrauatos moderate terminari - - possit, Caesarea
 Maie-

Maestas curabit, exquiri tam iudicii Aulici, quam Cameralis vota & consilia, quae in futuris comitiis proponi & in constitutionem certam redigi possint. Factum illud anno 1654. R. I. nouiss. §. 174. in verbis: anreichend die künftige Zins und interesse, sollen von nun an dieselbe, sie seyen aus wiederkauflichen Zinsen, oder vorgestreckten Anlehn herrührig und versprochen, jedoch nach Anweisung der Reichs-Constitutionen, und weiter nichts als 5. p. Cento alle und jede Jahren, in verglichen Terminen ohnfehlbar bezahlt, und im Fall des Saumsals, auf bloße Vorzeigung der Obligation, per paratam executionem verfahren werden. Hae sunt, quae de modo vsurarum in Imperio nostro extant constitutiones, quarum seriem & cum iure communi harmoniam diligentius monstrauit MICH. GRASSVS k).

a) Lib. VI. annal. C. 16.

b) de CICER. v. LACTANT. L. I. de fals. rel.

c) Lib. XXII. tit. 1.

d) Lib. IV. tit. 32.

e) sigillatim in L. 26. 27. C. de vsur. atque in Nou. 121. 138. 160.

f) de M. G. C. 26.

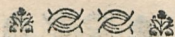
g) in Gloss. v. vsurarii & Caorcini.

h) ibid. §. 1. & 8.

i) art. VIII. §. 5.

k) Collat. iur. ciu. cum recess. Imp. Sect. 6. §. 1.

§. IV.

§. IV.

Agnouerunt ergo legislatores nostri, aequum esse, vt creditori damnum ex priuatione vsus enatum aliquo saltem modo resarciatur, ideoque tum ad litium desuper resultantium abbreviationem, tum vt creditor interesse ob moram sine difficultate consequatur, voluerunt per constitutiones praememoratas in mutuo certos vsuris limites ponere; hinc constituerunt, non vltra *quincunces* tolerandas esse in Imperio nostro Germanico, atque hanc in iudicando normam, nisi maius interesse a creditore doceri possit, a supremis imperii dicasteriis strictissime obseruandam iusserunt. Id quod non tantum de mutuo, verum etiam emtione annuorum redituum, aliisque stricti iuris contractibus intelligendum esse compluribus probauit *III. Dn. HOMBERGKA*). Sed dices: vnde veniat, quod non obstantibus his imperii legibus Status Imperii vsuras *vltra quincunces* in territoriis suis introduxerint? Sic enim testatur *BODINVS b)* in terris *Bohemiae, Silesiae, Lusatae, Marchiae, Pomeraniae & Brunsvicensi* nec non Principatu *Halberstadiensi* &c. *vsuras semisses*, si conuentae sunt, exigi posse, & quotidie adiudicari. Nostri instituti ratio haud est, hic in potestatem Statuum Imperii, & quatenus illis liceat, de *rebus politicis*, & *in quibus*, vt aiunt, *publicum interesse concurrat*, in suis territoriis consuetudines aut leges constitutionibus imperii contrarias

trarias permittere aut promulgare. Sed illud tantum cum *Perill. Dno de LVDOLF c)* obseruasse sufficiat, eiusmodi statutum de permittendis vsuris semissibus in Camera Imperiali nullatenus attendi, sed quod ultra est, ad *legitimum* vsurarum modum reduci.

- a) in *diss. de vsur. in contract. strict. iur. secundum Recess. Dep. de anno 1600. §. 139.*
- b) in *diss. de vsur. licit. ultra quincunc.*
- c) in *Iur. Cam. pag. 98 edit. nouiss. add. GAIL lib 2. obs. 5. n. 10. Conferri tamen possunt 10. GOTTER. de MEIERN Gedanken von der Rechtmäßigkeit des sechsten Zinshalers in Deutschland, & quae deinde interiptum & anonymum eam in rem disputata sunt.*

§. V.

Multo seuerius autem prohibent leges, ne vsura a debitore non soluta, manente eadem debendi causa, nouam pariat foeturam, seu sic dictum *Anatocismum*, den Umschlag. iam ante *IUSTINIAN:* poena infamiae huic praeposita; exceptae tamen erant species duae: 1) Si vsurae in sortem noua stipulatione redigerentur; 2) Si in condemnationem essent deductae, & rei iudicatae non pareretur. Vtrumque sustulit *IUSTINIANVS:* ne, ut ait, *ullus casus machinationibus relinquatur a).* Ratio, cur *Anatocismum* plane & penitus

tus abrogauerit, in eo posita est: ne occulte crescentibus usuris, *subita pecuniae debitae exactione*, debitor opinione citius evertatur, cum creditor illi de usurarum solutione mature instare potuerit & debuerit. Quae quidem ratio, cum non proficiatur ex *systemate romanae iurisprudentiae proprio*, sed nostrarum etiam rerum publicarum conditioni sit communis, eam legislationem merito in foris nostris sequimur *b*); nec spectamus, num quid *iniquitatis* in vna alteraque specie habeat? Sed *an vniuersum* profit? Ex quo sequitur: Si quae incidant negotia, ad quae *ratio legis* non conuenit, eadem *amatocismi* odio & legibus non subiacere. Igitur ab hac sanctione prohibitiua merito excipimus 1) *Annuos redditus* debito tempore non exsolutos; propter hos enim usuras peri posse vel ideo licet, quia isti annui redditus per se *principaliter* & non accessorie ad *capitale* debentur *c*). Imo, vt recte monuit COVARVV. *d*) in illis usura dari non potest, quippe usura supponit *fortis obligationem*, in annuis vero redditibus nulla est ad sortem obligatio, quia illa perpetuo alienatur, & transit in recipientem, si is nolit redimere. Sicque vere dici nequit, quod aliquid praesteretur ultra sortem, sed bene, quod aliud loco fortis alienatae percipiatur, videlicet ius annui redditus *e*). II) Ad usuras usurarum tenetur tutor, qui usuras a debitoribus pupilli *accepit*, & eas fortis nomine tertio non elocauit: quia officium bo-
ni

ni tutoris neglexit, & vsuras apud se retinens eas praesumitur in usum proprium conuertisse f). III) Fideiussor pro vsuris a se solutis recte vsuras petit; vsurae enim solutae ex parte fideiussoris soluentis non amplius vsurae sunt, sed vera fors, & sic vsuras vsurarum proprie non petit, sed rem tantummodo suam propriam persequitur, damnum scilicet ex priuatione vsus sibi enatum, id quod diserte probat G. A. STRVV. g) & firmat hanc sententiam praecidium, quod adfert BARTH. h)

a) in L. 26. & 28. C. de vsur. & L. 3. C. de vsur. rei iudic.

b) quod dilucide confirmat COCCHEVS de anatocisin.

c) AND. GAIL. L. 2. obs. 7. n. 6.

d) 3 var. resol. 7. n. 3. vers. secunda ratio. adde BRVNEM. ad L. 28. C. de vsur.

e) M. BERLICH p. 2. decis. 268. n. 29.

f) per L. 7. §. 12. ff. de admin. & peric. tut.

g) Exercit. 27. th. 51. n. 2.

h) in Select. Cam. Imp. Sent. d. 28. Apr. anno 1568.

§. VI.

Creditori diximus non tantum licere vsuras quincunces petere, sed &, si maius interesse propter moram a debitore commissam se docere, posse putet, eundem ad eius probationem admitti. Dubitant autem

tem multi, quale interesse admittendum sit; vtrum tantum damni emergentis, an lucri cessantis quoque? BRUNNEM. a) interesse lucri cessantis in mercatoribus tantum admittere videtur. Sed si inspiciamus *Recess. Imp.* b) vtrumque & emergentis damni, & cessantis lucri, in iudicium deducere permittitur. Ita enim ille habet: sondern er vermeinen wolte, *tam ex lucro cessante, quam damno emergente* ein mehreres zu fordern, daß ihme alsdan sein ganz interesse zu deduciren, gebührlich zu liquidiren, und zu bescheinigen und der richterlichen Erkenntnuß zu gewarten unbenommen seyn soll. Ceterum cum hac in re circumstantiae facti circa lucrum cessans & damnum emergens mirum in modum variare possint, fieri non potest, vt certa aliqua regula constituatur, quae determinationem eius, quod interest, absoluat, sed soli hoc prudenti iudicis arbitrio, quid damni reuera illatum, quidque lucri ereptum sit, relinquendum esse existimo.

a) ad L. 2. ff. de eo, quod cert. loc.

b) de anno 1600. §. 139.

§. VII.

Dubitari etiam hic forte posset, an non in *iuramento Zenoniano*, quo is, qui vim passus est, damna sibi per eam data aestimat; & in *litem affectionis*, quo quantitas singularis interesse asseueratur, *plus quam usurae usurarum* lateat, quippe cum de veritate damni

C

per-

perpeffi, & illius, quod interfit, non conftat. Enim-
 uero, cum in his partim tantum de refarcitione damni
 illati agatur, partim etiam, quod plerumque fit, an-
 tequam iureretur, iudex quantitatem iurisiurandi taxa-
 re folet, quomodo fub hifce iuramentis vel minima
 yfurariae prauitatis fpecies tegi poffit vel lateat, haud
 inuenio. Hinc eft, quod non tantum de frequenti
 horum iuramentorum in foris vfu teftetur LEYSERA)
 fed & in CAMERA IMPERIALI in defectu probatio-
 num haud raro adhiberi conftat ex fententia d. 2.
 Octobr. 1618. lata; vbi in Caufa Johann Ströplers
 hinterlafener Wittib und Conforten Cta, Johann Ham-
 ftädt in pro. liquidationis pronuntiarunt: iff Dr. H.
 fein der Communication rotuli halber befehenedes Be-
 gehren abgefchlagen, fondern erkant, fchwöhren Appel-
 lanten felbft, oder durch ihren dazu genuchfam geuollmäch-
 tigten Anwalt einen Eyd zu Gott, und auf fein heiliges
 Evangelium, daß fie lieber 40427. fl. 12. fr. darob und
 nicht darunter von dem ihrigen verlieren, oder fo viel nicht
 gewinnen, als deren in actis angezogenen Gutern, Frucht-
 und Nutzungen, ermanglen wollen, daß ihnen alsdan
 Appellanten folche Summam zu entrichten und zu bezah-
 len fchuldig feyn follen &c. Cui conformiter in Caufa
 Herrn Grafen zu Wiedruncfel contra Biermann, cum
 probatio quantitatis damni perpeffi haberi non pot-
 erat, eodem modo iudicatum effe refert *Excellent.*
 L. B. DE CRAMER b) & confonat his fententia no-
 uiffime

uiffime d. 17. Julii 1765. In Sachen Carl Anton Coels
 contra Schultheis und Gemeinds-Verthe des Kirchspiels
 Ripsdorff und Gräfl. Manderscheid Blandenheim. Canz-
 ley lata.

Apparet ergo ex adductis, tam aequitatis natu-
 ralis, quam vniuersalis analogiae iuris principia id
 maxime expostulare, vt nemo cum damno alterius
 locupletior fiat; fieret autem ille, qui damnum no-
 bis sua culpa aut negligentia datum non teneretur re-
 stituere, quique lucrum, quo nos ipsi, si ille non im-
 pediuerit, frui potuiffemus, nobis eripiendo suum
 faceret. Haec, si applices ad iniquum rei alienae
 decentorem, & raptorem turbulentum, certe, cum
 ille maximo cum veri domini damno locupletetur,
 quod exinde tam emergens damnum, quam lucrum
 per ipsum cessans praestare obligetur, tum ex eadem
 ratione, tum omni id exigente lege euidentis est. Haec
 de vsuris in genere dicta sufficient; videamus nunc
 & ea breuiter, quae de fructibus dicenda restant.
 Itaque

a) in Med. ad Pand. Spec. 146.

b) in obl. iur. vniu. Tom. II. obl. 592.

§. VIII.

Omiffis illis, quae de vario fructuum significa-
 tu vulgo tradunt DD., sub proprio fructuum nomi-
 ne intelligimus *omne id, quod ex re immobili vel pro-*

pter rem immobilem in frugibus naturalibus vel praestationibus ciuilibus, aestimationem commercii humani ferentibus, prouenit. Haec ipsa notio utriusque & fructus, & usurae, differentiam abunde testatur. Haec enim, uti in superius data definitione diximus, propter *damnum ex priuatione usus enatum* praestatur; cum e contra illi *ex ipsa re immobili renascantur* & proueniant, & de caetero etiam quoad effectus in plurimis diuersi sint, quae cuncta autem breuitatis causa hic omittimus.

§. IX.

Inter caeteras, quae de fructibus proferuntur distinctiones, praecipuam, hicque non praetermittendam, ducimus illam, qua fructus in *perceptos*, qui a corpore separati, licet nondum collecti sint *a)* & *percipiendos*, qui licet nondum sint percepti, fictione tamen iuris certis casibus habentur pro perceptis, quos scil. possessor dolo vel culpa non percepit, cum tamen percipere potuisset *b)* communiter diuidunt. Fructus percepti iterum sunt vel *exstantes*, qui aut vere, aut fide, quatenus nimirum iis locupletior factus, apud possessorem adhuc extant *c)*; vel *consumpti*, qui vel propter naturalem vel ciuilem absorptionem apud eum non amplius extant. In terest hisce multum ratione possessoris ad restitutionem fructuum obligati; nam b. f. possessor de fructibus

ctibus percipiendis non tenetur; quoad perceptos autem ante l. c. distinguendum est, an extent, vel consumpti sint: hos praestare actori non tenetur *d*), illos autem scil. fructus extantes omnes restituere compellitur *e*); De m. f. possessore res plana est, quod inde ex tempore, quo possidere incepit, restituere teneatur fructus omnes, tam perceptos siue extent, siue sint consumpti, quam percipiendos, qui scil. ab ipso possessore vel petitore, si ipse rem habuisset, honeste percipi potuissent *f*); nec impedit, quod forte titulum possessionis habuerit, quia nihilo minus in mala fide est. Post litem contestatam de b. f. possessore idem quod de m. f. possessore diximus, iudicium esto, quippe cum per eam in mala fide constituatur *g*), ideoque, si causa ceciderit, a momento huius, aequae ac m. f. possessor ad restitutionem omnium fructuum tenetur, quin & si appellatum fuerit, a tempore litis in prima instantia contestatae eosdem in computum redigendos esse ostendit HUBER *h*). De caetero autem, quod vincens in petitorio, si postea in petitorio succumbat, saltem fructus a tempore litis in petitorio contestatae restituere debeat, pluribus deduxit *Clariff. STREIT. i*).

Hicse de usuris & fructibus generatim praemissis, quae imprimis scitu necessaria sunt absoluisse credimus. Restarent quidem adhuc plura de his dicenda, sed cum adeo fusi a proposito disputationis no-

strae scopo nimis recessuri videamur, instituti nostri ratio exquirat, ut ad ea, quae praecipue in hac dissertatione de *usuris fructuum* exponere nobis proposuimus, properemus.

- a) L. 13. ff. quib. mod. vsufr. amit.
- b) L. 33. & 62. ff. de R. V.
- c) L. 40. §. 1. ff. L. 1. C. de haered. petit.
- d) §. 35. Inst. de rer. diuis. Distingendum tamen est inter iudicium *uniuersale & singulare*; in illo enim b. f. possessor ex consumtis fructibus restituere tenetur, quatenus factus est locupletior. L. 20. §. 3. L. 25. §. 11. L. 40. §. 1. ff. de heredit. petit.
- e) L. 22. C. de R. V.
- f) cit. L. 62. pr. & §. 1. & L. 33. ff. de R. V.
- g) cit. L. 22. C. de R. V.
- h) ad ff. tit. de R. V. §. 9.
- i) in diss. de restitutione fructuum quoad eum qui vicit in possessorio & postea succubuit in petitorio.

SECT. II.

SECT. II.

DE VSVRIS FRVCTVVM.

§. I.

Sicut vsuras in vniuersum de *omni re fungibili* licitas esse supra (§. II.) satis ostendimus, ita & hic eadem aequitatis & iustitiae ratio exquirere videtur, vt creditori *fructuum* propter *dammum*, aut *cauentiam* potius, quae ipsi ex *priuatione vsus* suorum fructuum accidit & enascitur, liceat aliquid a debitore pro indemnificatione percipere; quia sicut fructus in commercio sunt, vendique, mutarique possunt & elocari, sic etiam nihil rationi obloquitur quin etiam horum vsurae sint de genere permissorum, iure omni id postulante, vt quilibet intuitu rei sibi propriae indemnis seruetur.

§. II.

Hac itaque ratione recte fructus naturales ceu res fungibiles non tantum in *mutuum* dantur *a)* sed & de his *stipulatio vsurarum annuarum* vel in nummis, vel in quota certa de eadem re fungibili locum habet *b)*. Disputant autem, num in hoc mutuo *fructuum* non possint maiores, quam in *pecuniario* admitti? *Clar. STEIMMIG c)* *centesimas* adhuc hodie ideo permissas esse putat *d)*, quod in fructibus *pre-*
tium

tium non semper sit idem. At, cum *Recess. Imp. nouiss.* de vsuris expressim statuat: sollen von nun an dieselbe (*vsurae*) sie seyen aus wiederkauflichen Zinsen oder vorgestreckten Anlehn herrührig und versprochen, jedoch nach Anweisung der Reichs: Constitutionen, und weiter nichts, als *s. p. Cent &c.* bezahlt werden e), adeoque non distinguat, an mutuum consistat in pecunia, an in fructibus, sed indistincte tantum *quincunces* & non *ultra* concedat, neque vbi lex non distinguit, nec nobis liceat distinguere; certe, quod salua hac imperii sanctione praememoratae iuris Rom. constitutiones in hodiernam praxin deducere liceat, non ausim defendere. Idque circo, aut plane extirpandae sunt hae leges (poterit enim, ne malitiae suspicio exciteretur, mutuum in fructibus datum pretio eius temporis, quo datum est, aestimari, & hoc modo vsurarum lucrum temperari) aut circumscribendae erunt leges arctioribus limitibus. Hisce praemissis, quis negabit domino facultatem elocandi fructus de praedio suo perceptos erga vsuras in mutuum, easque ex conuentione omnino subsistere.

- a) L. 2. §. 1. ff. de reb. cred. pr. Inst. quib. mod. re contr. oblig.
- b) L. 12. C. de vsur.
- c) in diff. de vsur. specierum.
- d) per L. 23. & 26. C. de vsur.
- e) ibid. §. 174.

§. III.

§. III.

Diximus §. *anteced.* recte de *fructibus* vsuras ex mutuo percipi. Videtur proinde etiam haud quidquam iniquitatis subesse, vt dominus praedio & fructibus ab alieno detentore priuatus de fructibus vsuras repetat propter damnum sibi ex priuatione & carentia vsus enatum ex pari causa & iuris assistentia. Cum autem partim hoc casu fructus non tanquam *sors* sed *mera accessio* considerari debeant, & de omni accessione certum sit, hanc non parere accessionem vltiorem *a*), cum sit accidens accidentis, ideoque nec in bonis nostris, neq; extra bona nostra esse dicatur *b*); partim etiam LL. nequidem m. f. possessionem ad vsurarum de perceptis fructibus praestationem obligatum esse expressim velint *c*); quo fundamento dominus, praedio suo priuatus, de fructibus vsuras repetere queat, nulla superest ratio. Nec iuuat *L. 51. de petit. haered.* haec enim, vti eleganter monet L. B. DE CRAMER *d*) tanquam exceptio a regula tantum in iudiciis vniuersalibus locum sibi vindicat, cum haereditas per fructuum accessionem intrinsecus augeatur *e*) ideoque vsurae istae non tam sint vsurae fructuum, nec itaque accessio accessionis, sed potius vsurae haereditatis, cuius partem & augmentum fructus ante L. C. percepti aequae, ac aliae res haereditariae constituunt *f*); fructus fructuum

D

ctuum

Etuum autem non in meliorem partem, quam vsuræ vsurarum concipi possunt.

- a) L. 2. §. 5. ff. de admin. rer. ad ciuit. pertinent.
- b) Ill. L. B. DE CRAMER in obs. iur. vniu. obs. 766. ibique citati.
- c) L. 15. de vsur. & L. 18. ff. de his quæ vt indign.
- d) loc. cit.
- e) L. 10. §. 1. de haered. petit.
- f) STRVV. S. I. C. Ex. 10. th. 58.

§. IV.

Quemadmodum interim casus dabilis est, obueniatque iudiciis sæpe numero, ad fructus etiam *percipiendos* condemnari eum, qui resistente iure per iniquam detentionem alteri damnum infert, sic etiam nihil refragatur præpositis iuris regulis, quin ad præstationem quanti interest domini re & fructibus carere, indeque omissum ab iniusto detentore incrementum non percipere, teneatur omnis iniuste possidens. Etsi enim hanc corporis fructiferi augmentationem, quæ ipsam sortem constituit, sub vsurarum appellatione non comprehendamus, nihil tamen certius est, quam quod propitiante iure ille, qui vel fecit, vel potuit facere, vt de fructibus pretium ad vsuras detur, vel ex fructibus alii fructiferi

feri fundi acquiri possint, luat omissionis poenam per praestationem *interesse*, quod ab vsurarum qualitate non deuiare omnimodo quidem, sed sub earum appellatione non venire, putamus.

§. V.

Cum eo, quod de licita in *emtionem annuorum reddituum* pro fructibus vel redditibus non solutis vsurarum exactione superius adduximus, omnia quoque iura & praxis iudiciorum quotidiana consonat. Speciatim de *Supremo Cam. Imp. iudicio* testis est DE LVDOLF a); *doctrina est communis*, inquit, *et in Camerali iudicio recepta opinio, quod redditus annui habeant rationem sortis, non tanquam accessio, sed tanquam obiectum ipsum emt. vend. fors ipsa, siue merx emta, hinc ex mora iure peti vsuras pensionum non solutarum b)*. Ne cogites autem de vsuris annuorum reddituum ad vsuras fructuum argumentum protrahere; ratio enim disparitatis, cur non aequae de fructibus ex praedio restituendo perceptis pariter restantibus ob moram vsurae peti possint, potissimum in eo elucet, quia fructus per se sunt merae accessiones & commoda, de his autem iuxta superius iam demonstrata valet iuris regula: *quod quis commoda commodorum petere non possit c)*; e contrario, quod annuatim ex ipso contractu emptionis percipitur, non est fructus pecuniae, neque accessio aliqua ad sortem, sed merx

D 2

siue

sive res empta, reditus, qui percipitur, ipsa *sors* dicitur *d*); ideoque sicut propter omnem morosam *sors* solutionem usurae sunt licitae, ita & in annuis reditibus debito tempore non solutis petitio usurarum improbari nequit.

a) Symphor. T. I. Consult. XXV. col. 534.

b) conf. eund. obs. III. 261. IV. 327.

c) cit. L. 2. §. 5. ff. de admin. rer. ad ciu. pert.

d) GAIL. Lib. II. obs. 7. n. 6.

§. VI.

Videamus nunc breuiter, quid differentia de fructibus *extantibus* & *consumptis* in hac materia operari possit? Interest, ut memorauimus *Sect. super. §. 9.* multum ratione possessoris ad restitutionem fructuum condemnati, num percepti fructus apud eum adhuc extiterint, num consumpserit eos? Non est autem eadem fundamenti ratio, ut haec distinctio & hic, ubi de repetitione usurarum de fructibus quaeritur, domino, praedio suo ab alieno detentore priuato, ius pro re nata fortius in repetendo tribuat. Nam *indistincte* rei alienae detentor ab usuris perceptorum fructuum liberatur *a*); sub denominatione *perceptorum* autem, tam *extantes*, quam consumptos fructus venire, nemo est, qui dubitat.

a) L. 15. ff. de usur. & L. 18. ff. de his quae ut indig.

§. VII.

§. VII.

Nec struunt differentiam leges in hoc negotio, an possessor ad restitutionem fructuum obligatus, *mala*, an *bona fide* fructus perceperit? Absoluunt enim adeo *malae fidei* possessorem a praestatione usurarum fructuum perceptorum *a)* ideoque eum, qui bona fide percepit, multo potius ab hoc onere immunem esse, tam ratio legis, quam summa etiam aequitas & iustitia expostulat.

a) cit. L. 15. ff. de usur. & fruct.

§. VIII.

Dictum est, detentorem rei alienae regulariter de fructuum usuris non teneri. Sed quid, si fructus per *sententiam* & adiudicationem iudicis debeantur, nonne saltem ex hoc tempore dominus usuras fructuum tanquam *ex re iudicata* recte petet? Equidem valde plausibilis videtur haec sententia, eo quod IUSTINIANVS centesimas ex re iudicata usuras approbat. *a)*. Ast accuratius inspicientem non latet, totum *titulum Codicis de usuris rei iudicatae* rem iudicatam super sorte supponere; quis autem probet per sententiam iudicis tantum effici, ut fructus illi non amplius pro accessione habeantur? Sane aequae parum fructus pro sorte haberi possunt, ac usurae ex pristino contractu in condemnationem deductae. Neque ideo, monente hoc etiam L. B. DE CRAMER *b)* in his tempus rei

D 3

iudica-

iudicatae attendendum est, quippe cum fructus per sententiam adiudicati naturam accessionum non exuant, sed veniant tanquam accessiones rei principalis in actionem & condemnationem, adeo, ut ad iudicationem nullum potius fundamentum, quo usufructus de fructibus perceptis petere liceat, tribui manifestum sit: hinc dispositionem *L. 15. ff. de usufr. & fruct.* exinde limitationem non recipere merito concludimus.

a) in *L. ult. C. de usufr. rei iud.*

b) in *Opusc. Tom. II. opusc. 26. §. 15.*

§. IX.

Operae pretium esse ducimus, ut hic quoque incidenter examinemus, quid de creditore *antichretico* ratione restituendorum sentiendum sit? Nondum sepulta est controuersia: an quidquid in antichresi usufructuarum legitimarum limites excedit, in sortem imputandum sit? De antichresi *tacita* hoc vnanimiter concedunt Doctores; in expressa autem, & praesertim ubi fructus *incerti*, modicum usufructuarum excessum non attendi, ideoque exin nihil in sortem imputari volunt. In fructibus quidem *certis* omne id, quod quinque usuras superat, in sortem imputandum esse, lubens fatetur *CARPZOV a)*; in quantum autem in *incertis* antichreticus creditor ad rationes reddendas adstrin-

adstringi possit, solo iudicis arbitrio & moderamini relinquit idem auctor *b*). Aequius hac in re statuit *Illust. MENCKEN c*), cui simpliciter assentimur, nullamque inter fructus *certos* & *incertos* in hoc sensu differentiam admittentes creditorem antichreticum de perceptis fructibus ad rationes reddendas omni casu adstrictum credimus, hac vnica commoti ratione, quod illud, quod in incertis fructibus *propter sterilitatem* debitae vsurarum quantitati forte in vno anno deest, ex messe alterius anni locupletiori redintegrari possit. Seruat hanc in iudicando normam *Supremum Cam. Imp. iudicium*, vti in *Sachen von Wobersnow wieder Gebrüdere von Salbern* iudicatum esse refert L. B. DE CRAMER *d*). Hoc itaque modo quidquid deductis vsuris & impensis in fructibus remanet, tenetur creditor antichreticus forti imputare, adaequata autem perceptis fructibus forte fundum antichreticum absque vlla remoratione debitori restituere.

a) P. II. Const. 30. d. 42.

b) *ibid.* def. 41. n. 7. & HORN *Class. II. Resp. 46. n. 2. Class. V. resp. 31. n. 3.*

c) in *diff. nullum excessum vsurarum in pacto antichret. esse tolerandum.*

d) in *Weslarischen Beiträgen P. I. p. 22. seqq.*

§. X.

Sed quid, si sciat creditor antichreticus, fortem, & iam vltra, fructibus perceptis absumptam esse, nihilo minus autem fundum antichreticum retineat? Non dubito, quod per hanc malitiosam retentionem in mala fide constituatur, cum sciat, sibi non amplius ius in hoc fundo esse, & dolo tamen non restituat; ideoque eum a momento huius scientiae, sicut omnem iniquum detentorem, tam ad perceptos quam percipiendos fructus teneri, minime vero, prout supra de m. f. possessore in genere probauimus, ad vsuras fructuum percipiendas, sed tantum in quantum locupletior factus, obligari credimus.

§. XI.

Vidimus haec, quid de vsuris fructuum theoriae doceant principia. Restat perlustrare, in quantum his iudiciaria praxis sit consona? Et certe tantum abest, vt ab his recedat, quin potius iisdem in iudicando rationibus constantissime insistant dicasteria. Eminent inter haec praeprius Supremum Cam. Imp. Iudicium, in quo, testante DE LVDOLF^o, quasi pro regula recepta est sententia: Si fructus principaliter tanquam pars hereditatis veniant, aut, prout in annuis redditibus, naturam sortis habeant, quotidie de his ob moram vsuras adiudicari; aliud
 ramen

tamen fore, si fructus tanquam accessiones rei principalis in actionem & condemnationem veniant, tunc enim semper eatenus petitionem usurarum reiici. Neque adeo, referente *Illustriss. L. B. DE CRAMER b)*, attendi, quod fructus fuerint in condemnationem deducti, cum nouatio, quae subest rei iudicatae, ex fructibus aequae minus ac usuris sortem efficiat. Haec in regula recepit Camera Imperialis. In quantum autem praeiudicia passim desuper extantia conueniant, & quasnam eadem iam concesserit limitationes, sequentibus perscrutemur.

a) Obf. 24. p. 74. & obf. 378. p. 355.

b) Opusc. Tom. II. opusc. 26. §. 15.

§. XII.

Olim quidem nulla diuersitas Sententiarum Cameralium in hac materia deprehenditur, sed omnia si colligas, quae extant, praeiudicia, non inficiaberis, Camera Imperialem a memorata ante regula nihil recessisse, & absque vlla limitatione secundum eam constantissime iudicasse. Ast miraberis forte, quod anno 1674. in causa von der Thann Cta. Marschalck. creditores permiserit Camera fructus ad capitale pecuniarium adicere, & de hoc usuras quinquunces percipere. En enim sequentem huius sententiae tenorem: Ist Dr. Z. Herren Principalen, wie
E viel

viel die von Thannen seither erhobene fructus aus dem vier-
 ten Theil des verschriebenen Marschalck. Zehnten, de-
 ductis deducendis, an Geld ertragen, forderist in ein-
 gewisses quantum zu bringen, um davon ihme F. die zu-
 erkante pensiones 5. p. Cent zu entrichten, hiemit com-
 mittiret, und gedachten Dr. Z., daß deme also nachgelebet,
 glaubliche Anzeige zu thun Zeit 3. M. p. t. & p. W.
 N. W. angesetzt, mit dem Anhang, wo er deme also nicht
 nachkommen wird, daß alsdan auf Impetrantens Anru-
 fen ferner ergehen soll, was recht ist a). Sed minime
 defunt optima huius sententiae argumenta. Suberat
 enim in dicta causa nouatio quaedam non luci ca-
 ptandi causa, sed ex necessitate, idque in fauorem de-
 bitoris, nec non; promouente id iudice, maioris
 damni vitandi gratia; & vltorius vsurae, quae de
 fructibus capitali adiectis percipiebantur, non erant
 ex pristino contractu in condemnationem deductae,
 sed ex nouo, eoque haud voluntario, sed necessario,
 contractu & conuentione iudiciali. Ideoque etiam
 haec nouatio tantum effecit, vt non proprie de fru-
 ctibus, sed de capitali pecuniario cum illis in sortem
 redacto, vsurae perceptae & adiudicatae sint. Hinc
 est, quod & nouiori tempore In Sachen der Minder-
 jährigen von **Kanne** Ca. Raab Christoph von **Oeyn-**
hausen, vbi par ratio suberat, de vsuris per trans-
 actionem capitali adiectis vsuras adiudicauerit Came-
 ra b).

a) in

a) in DECKHERI collect. Sent. Cam. Num. 530. p. 243.

b) Conf. L. B. DE CRAMER N. St. XIX. 2.

§. XIII.

Nouis temporibus *Camera Imperialis* regulariter quidem *usuras* fructuum non adiudicat, sed si eum, qui fructus restituere cogitur, non appareat in spolio versari, plerumque vel simpliciter eatenus petiturum denegat, vel meliorem *spolii* probationem a petente exigit. Occurrit hoc in causa von HAXTHAVSEN Ca. von HAXTHAVSEN, & in causa von TWISTE modo von HANXLEDEN Ca. MESCHENDE. L. B. DE CRAMER *Dn. Referentem* notanter mentem suam sic exposuisse refert a): *quoad usuras fructuum Actoriam* darem dahin, daß der von Hanxleden, besser als beschehen beweise, wie und woher er diese zu behaupten vermeine, weilen dato weder in his, nec aliis actis was geurthelt noch angewiesen ist, daß die von TWISTE würckliche Spoliatores gewesen, mithin contra hos actio spolii vorhanden, in qua sola *usuras* fructuum concedere solemus. *Maioribus vero*, pergit, quibus nil certius visum, quam *spolium nullum subesse*, ex eodem principio *Actoria illa non placuit*, sicque *usurae fructuum denegatae*. Confirmant haec praeiudicia in Sachen NEVENBECKEN Ca. PADERBORN, LIPSPRING Ca. HIBORVG SCHOEN & pleraque alia.

a) in obf. iur. vniu. obf. 766. pag. 473.

§. XIV.

Apparet ergo ex adductis ante praeiudiciis, petitum de vsuris perceptorum fructuum in *Camera Imperiali* non attendi, nisi *vnico casu spoli*; quo probato in eius *odium & poenam* non raro vsuras fructuum adiudicari testatur *Illustriff. L. B. DE CRAMER a)*. Nec desunt etiam huius asserti praeiudicia, nam in causa *Goldmännischer Erben Ca. von Greiffenclau*, vbi euidenter apparebat reum in spolio versari, eum in vsuras perceptorum fructuum condemnarunt maiora iudicii *b)*, idemque ex Sententia in *Causa COELS Ca. MANDERSCHIED BLANCKENHEIM* lata & pluribus aliis obseruare est,

a) in opusc. Tom. II. opusc. 26. §. 15.

b) idem in *Wegl. Beytr. P. I. pag. 19.*

§. XV.

Sed quaeres forte, quaenam diuersitatis sit ratio & fundamentum, cur supremum Camerae Imperialis iudicium non aequè spoliatorem, ac quemcunque alium malae fidei possessorem, ab vsuris perceptorum fructuum liberet, cum tamen generalis prohibitionis ratio, ob quam de fructibus vsurae
non

non debeantur, quia scil. *accessio accessionis non praestatur*, non minus spoliatori, quam cuicumque alii malae fidei detentori conueniat? Verum ratio disparitatis in promptu est. Hae enim a spoliatore soluendae usurae fructuum, prout eleganter monet *Celeberr. L. B. DE CRAMER a)*, sunt reuera species mulctae, quia supponendum, possessorem rei restituendae nihil de perceptis fructibus consumsisse, sed omnia, quae percepit, in mutuum pro usuris dedisse. Ex quibus, si licet, fundamentum huius diuersitatis magis iure praesumptiuo, & aequitate auctoritate praxeos firmata, quam legibus expressis niti, merito inferimus.

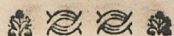
a) in *Wohlar. Beytr.* loc. cit.

§. XVI.

Coronidis loco incidit quaestio haud parum difficilis decisionis, nempe: an non dominus re sua *longissimo tempore* priuatus idem damnum emergens & lucrum cessans sentiat, quod dominus forte *brevi tempore*, sed *spoliatiue*, deiectus? Et sane, fateor, hoc nec determinare, nec negare ausim; possunt enim in his circumstantiae facti adeo variare, vt priuatio praedii pro re nata plus huic, quam illi, & e contra illi magis, quam huic, damni emergentis adferat, lucrique cessantis subtrahat. Sed quid refert,

etiam vtrique hoc damnum emergens & lucrum cessans idem esse; non tamen eundem pro vtroque domino effectum sortiri poterit. Nam, vti in superioribus §phis iam saepius animaduertimus, solo domino spoliatiue suo praedio priuato *Camera Imperialis* de fructibus perceptis permittit vsurarum exactiorem, ideoque dominum re sua, etsi longissimo tempore, non tamen per spoliū, orbatum, non credam iuari posse, si vsuras de fructibus perceptis a detentore per modum damni emergentis & lucri cessantis repetere velit. Nam vbi lex nequidem vsuras concedit, certe etiam interesse damni emergentis & lucri cessantis tanquam quid maius non admisisse praesumenda est. Alias reuera soli aduocatorum astutiae & negligentiae, qui vsuras fructuum non per modum interesse petierunt, tribuendum esset, quod hucusque in *Camera Imperiali* vsurae fructuum in his casibus non fuerint adiudicatae. Hoc itaque sensu non inficior euenire posse, vt plus in damno emergente & lucro cessante sentiat dominus, extra casum spoliū, possessione sua priuatus, quam qui spoliatiue deiectus est. Atque si illud, quod de praxi *Cam. Imp. Illustrissimus L. B. DE CRAMER a)* animaduertit, quod nimirum vsurae, quas spoliator de fructibus restituere cogitur, saepe maiorem summam attingant, quam si malae fidei possessor ad fructus percipiendos condemnetur, verum est, certe etiam plus lucra-

lucrari iniquum tranquillum detentorem, quam turbulentum spoliatorem, exinde sequitur.

a) loc. cit.

§. XVII.

Plura equidem possent in medium adduci, quae singulis haecenus a me allatis lucem foenerarentur, probarentque vberius omnia, quae de vsuris fructuum summatim tetigi, capita. Nec etiam de speciebus huic vsurarum generi vicinis difficilis foret fermocinatio. Sed plura nunc addere non vacat. Vberiore igitur & plenior argumenti expositio- nem in aliam occasionem differentes, beueuolo lectori nos commendamus, atque dissertationi imponimus

F I N E M.

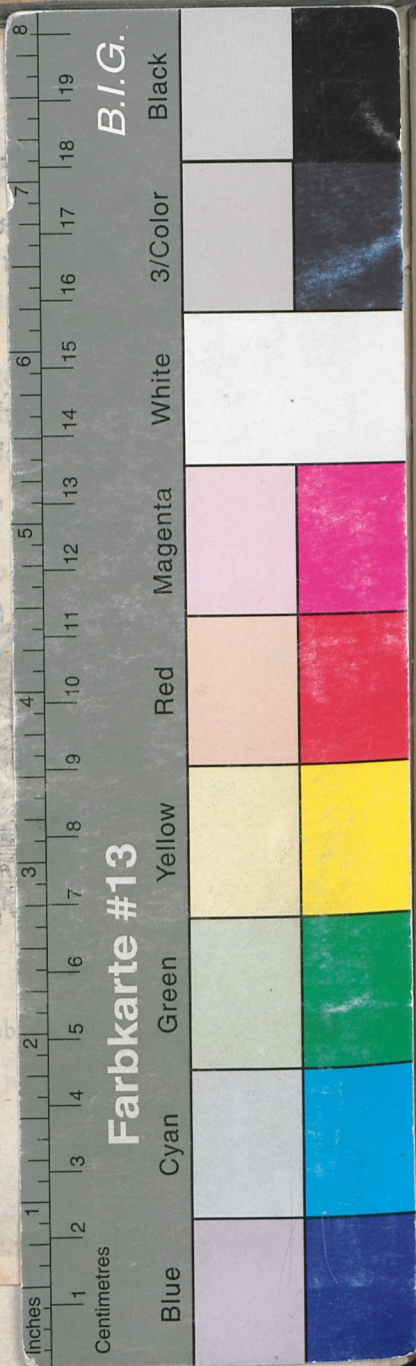

V.D.
18

ULB Halle 3
007 662 947

1765, 4 14
36
COMMENTATIO IVRIDICA INAVGVRALIS

DE

VSVRIS FRVCTVVM

QVAM

CONSENSV ILLVSTRIS ICTORVM
ORDINIS

PRO

SVMNIS IN VTROQVE IVRE HONORIBVS
RITE LEGITIMEQVE CONSEQVENDIS
IN ALMA LVDOVICIANA

AD DIEM XII. DECEMBR. CIO IDCC LXV.

PVBLCO PROCERVVM ACADEMIAE EXAMINI
SVBMITTIT

FRANCISCVS CAROLVS
DE SACHS
WETZLARIENSIS.

GISSAE,

EX OFFICINA BRAVNIA.

25